

ZAMIAN®

Her şeyin ilacıdır

Uyarılar:

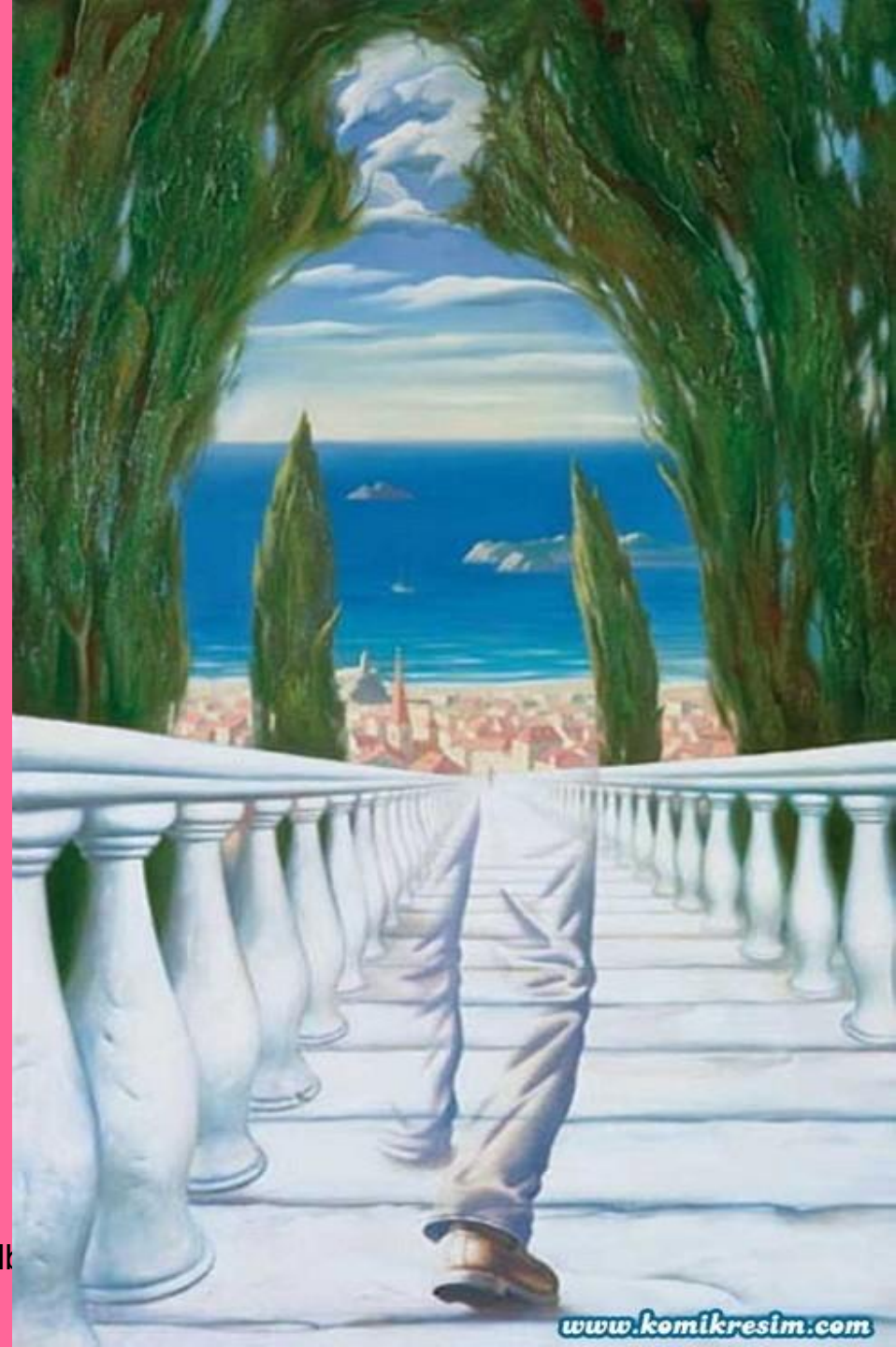
- Geçmeyen zaman için firmamızı suçlamayın.
- Geçmeyen zaman için firmamızı suçlamayın.
- Zaman çabuk geçerse iade etmeye kalkmayın.
- Zaman çabuk geçerse iade etmeye kalkmayın.
- Son kullanma tarihini sormayın, zira sacma olur.
- Son kullanma tarihini sormayın, zira sacma olur.
- Kaybettiğiniz bir saniyeyi bile geri getiremeyeceğinizi unutmayın.
- Kaybettiğiniz bir saniyeyi bile geri getiremeyeceğinizi unutmayın.

Kimi Zaman Düşündürücü

VARLIK FELSEFESİ

1. Konusu
2. Felsefe açısından varlık (Bilim açısından varlığa da değinilecek)
 - a) Metafizik - Ontoloji
 - b) Metafiziğin varlıkla ilgili temel soruları
3. Varlık Felsefesinin Temel Problemleri (Ontolojik açıdan varlık)
 - Varlığın var olup olmadığı problemi
 - Nihilizm *Nietzsche *Gorgias
 - Realizm İdealizm
 - Varlığın ne olduğu problemi
 - Oluş *Herakleitos *Whitehead
 - İdea *Platon *Aristoteles *Farabi *Hegel
 - Madde *Demokritos *Hobbes *Marks
 - Madde+Düşünce (Dualizm) *Descartes
 - Fenomen *Husserl

Varlık Felsefesinin Konusu

Varlığın ne olduğunu, anlamını, doğasını, yapısını sorgulayan felsefe disiplini dir.

✓ Varlık: insan, hücre, gezegen gibi "reel varlıktır" ya da

"p sayısı, üçgen" gibi "düşünsel varlıktır"

✓ Varlık felsefesi, temel olarak varlığın var olup olmadığını ve ne türden olduğunu irdelemektir.

VARLIKLARI SIKINTI DOĐURANLAR

**Yarın bam baska bir insan olacağım diyorsun. Niye
bugünden başla mıyorsun?**

EPIKTETOS

Bilime Göre Varlık

- Varlık yalnızca felsefenin değil biliminde konusunu oluşturur.
- Bilime göre varlık; her durumda var olarak kabul edilir. (Felsefedeki gibi var olup olmadığı sorgulanmaz.)
Ayrıca her bilim, varlığın bir yönünü konu alır. **Biyoloji canlı varlığı, psikoloji insanın psişik yönünü, coğrafya yerküreyi konu edinir.**
- Bilim ve felsefenin varlığa yaklaşımları köklü farklılıklar içerir.

Felsefeye Göre Varlık

- Felsefe, varlığın var olup olmadığını sorgular.
- Felsefe, varlığın var olduğunu kabul ettiğinde, onu bir yönüyle değil, genel olarak ele alır.
- Felsefe varlığı **madde** cinsinden bir şey olarak tanımlayabildiği gibi, **düşünsel** bir kavrama dayandırıp tanımlamalara gidebilir.

Felsefeye Göre Varlık

Kısacası Felsefe;

varlığı, bir yönüyle değil, genel olarak ele alınır. Varlığın var olup olmadığı sorgular. Felsefede varlık, akıl yoluyla, saf düşünce etkinliğiyle yorumlanır.

Metafizik -Ontoloji

Metafizik; ispatlanması ve çürütülmesi mümkün olmayan sorunlarla ilgilenir.

- **Ontoloji;**Varlıkla ilgili sorunların tartışıldığı metafizik alanıdır.

Ontolojinin soruları şunlardır:

- 1-Varlık var mıdır?
- 2-Varlığın ana maddesi nedir?
- 3-Evren nasıl oluşmuştur?
- 4-Evrenin bir amacı var mıdır?
- 5-Varlıkta özgürlük var mıdır?
- 6-Ruh nedir?
- 7-Ruh ölümsüz müdür?
- 8-Ölüm nedir?

Tabiat(doğa) filozofları varlığın ana maddesi (arkhe) nedir?
Sorusuyla ilgilenmişlerdir. Örneğin Thales; varlık arkesinin su olduğunu söyleyerek ontolojiyle ilgilenen ilk filozof olmuştur.

Aristoteles varlığın ilk nedenlerini araştırarak metafiziğin ilkelerini belirlemiştir. Aristoteles, evreni bir bütün olarak kavramaya çalışmış ve bu çabasıyla da felsefenin bir disiplini olan **Metafizik-Ontoloji** doğmuştur.

ARİSTOTALES

Ancak Ontolojiyi bir felsefe disiplinine dönüştüren **Cristian Wolf**'tur. Wolf ontolojiyi; -Tanrının, ruhun ve dünyanın varlığını kanıtlamak isteyen bir alan olarak- belirler.

Wolf

Kant, "İnsan akli, bilgisinin belli bir türünde özel bir kaderle karşı karşıyadır. İnsan akli bu bilgisinde öyle sorular tarafından rahatsız edilmektedir ki, akıl onları ne yadsıyabiliyor, ne de yanıtlayabiliyor" demektedir. İşte bu alan metafiziktir. **Kant'** a göre metafizik; bilginin temellerini araştırmalı ve bilginin deneyden gelmeyen öğelerini saptamalıdır.

Kant

Günümüzde metafizik fenomenoloji, yeni ontoloji ve varoluşçuluk (existansiyalizm) felsefeleri ile varlığını sürdürmektedir.

Fenomenoloji; **Edmund Husserl** ile varlıkların arka planlarında bulunan ve kendi kendilerine varolan özleri dile getirerek;

Yeni ontoloji; Nicolai Hartmann ile varlık kategorileri oluşturup ontolojiyi deneysel temellerle, bilimsel sonuçlarla bağdaştırmaya çalışarak

Existansiyalizm; **Heidegger** ve Sartre ile varlığın temeline doğa bilimlerini koyanlara karşı çıkararak varlığı Benin yaptığını söyleyerek ontolojiyle ilgilenmiştir.

Edmund Husserl

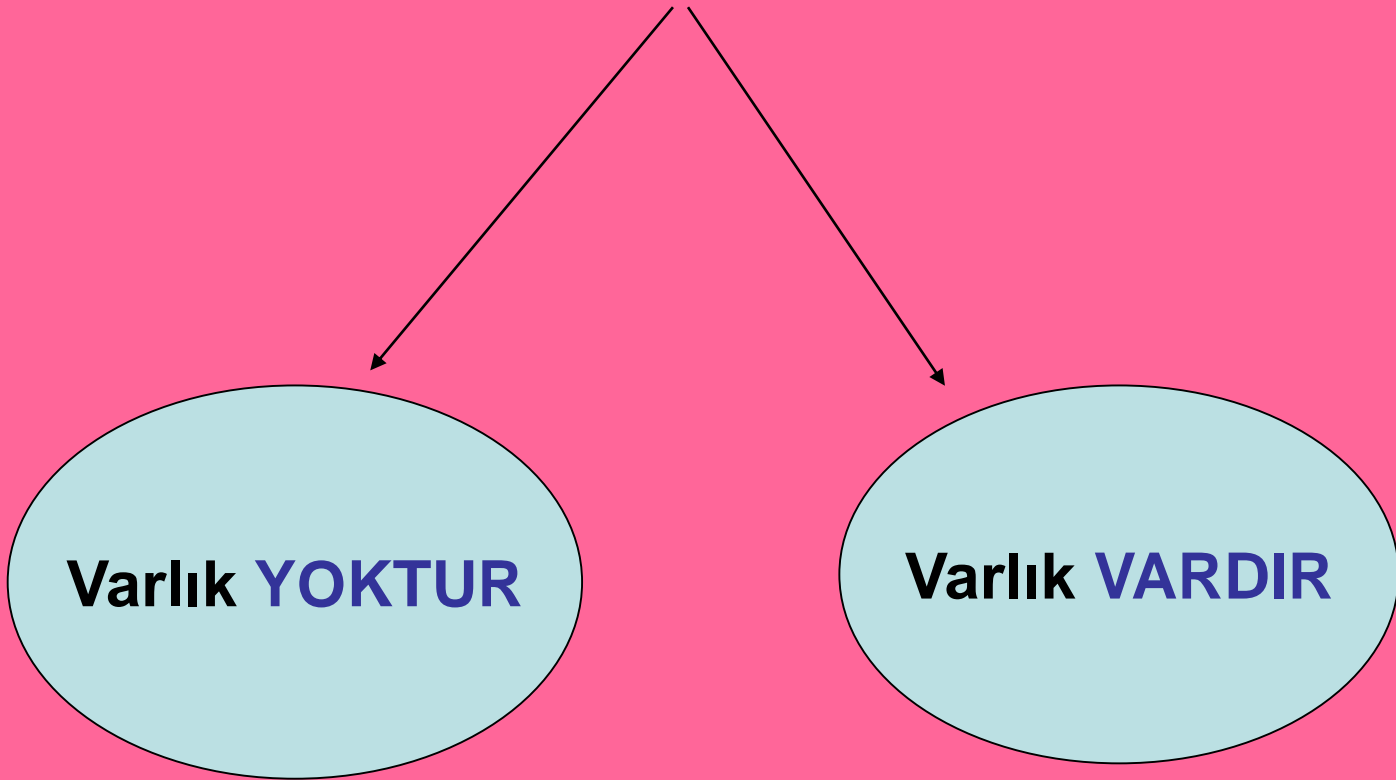

Martin Heidegger

Varlığın Var Olup Olmadığı Problemi

Varlık felsefesinin ilk problemi varlığın olup-olmadığı problemidir.

1)Varlığın var olmadığını ileri süren anlayışlar

Nihilizm ve Taoculuk

2) Varlığı var olduğunu savunanlar
(Realizm)

Varlığın madde, idea, fenomen gibi niteliklere sahip olabileceğini savunan yaklaşımlardır.

Nihilizm (Hiççilik)

Nihilizm, Latince "hiç" anlamına gelen "nihil" sözcüğünden türemiştir.

Nihilizm, kendisinden şüphe edilemeyen hiçbir şeyin olmadığını öne süren, maddi gerçeğin varlığını yadsıyan öğretidir.

Nihilizm (Hiççilik)

Nietzsche; Toplumsal değer ve normları tümüyle inkar ederek nihilizmin 19.yy.daki önemli temsilcisidir

- ✓ Nihilizm'e göre hiçbir varlık gerçekten var değildir ve varlığı var olan olarak kabul eden görüşlere karşı çıkar.
- ✓ Nihilizm hiçbir değer ve kural tanımayan bir görüştür ve toplumda düzeni sağlayan tüm otoriteleri reddeder.
- ✓ Nihilizm bu biçimiyle siyasal anlamda anarşizm temel oluşturur.

Sofist Gorgias

❖ “Hiçbir şey yoktur. Olsa da bilemeyiz. Bilsek de başkalarına anlatamayız.” demiştir

❖ O nesnel gerçekliğin hem de doğru bilginin varlığını reddetmiştir.

❖ Bu düşünceye göre iyi-kötü, doğru-yanlış, maddi-manevi gibi niteliklerden söz edilemez.

❖ Bir şeyin niteliği yoksa kendi de olmadığından, varlık yoktur.

DERS: Felsefe
KONU: Varlığı
reddetenler

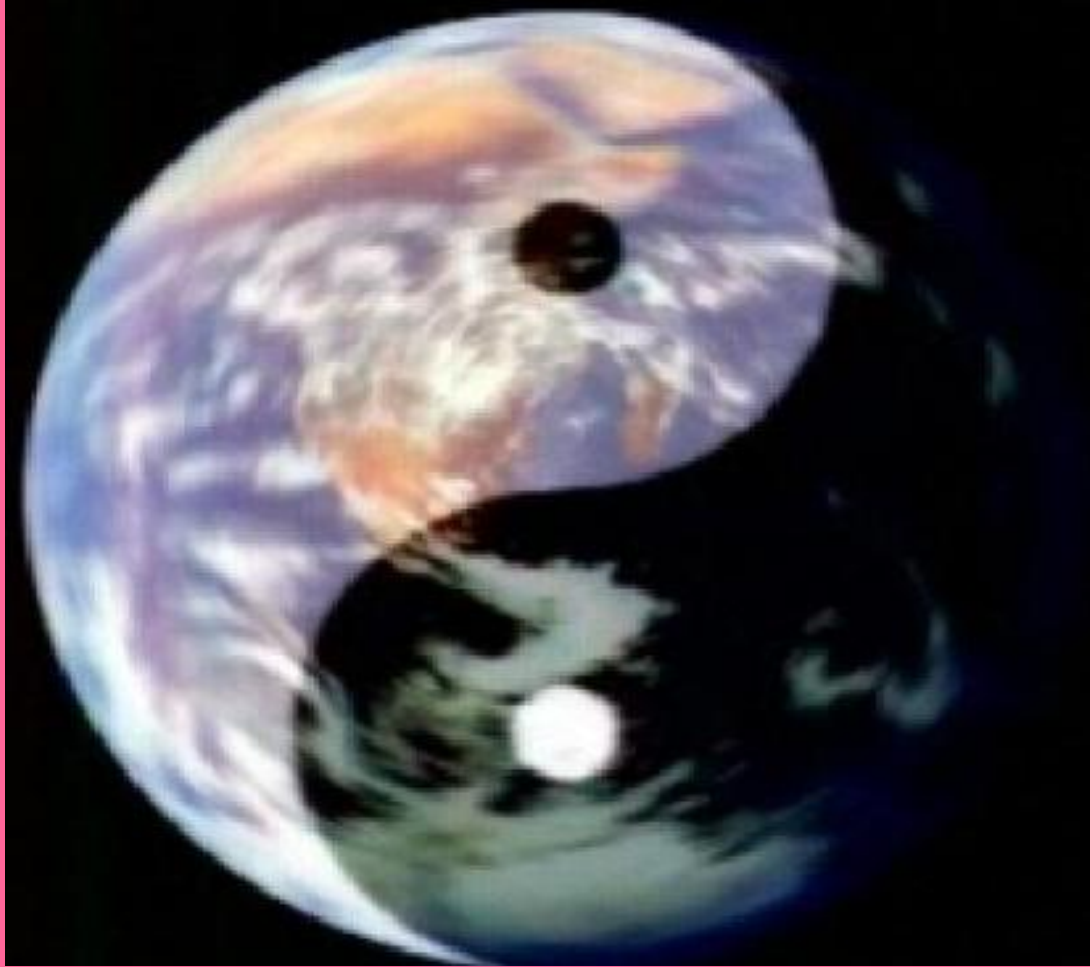
SÖYLE BAKALIM 262 NİHAT,
GORGIAS DEMİŞ Kİ:
"HİÇ BİR ŞEY YOKTUR,
OLSA BİLE BİLİNMEZ,
BİLİNSE BİLE BAŞKALARINA
AKTARILAMAZ."
BU SÖZÜNDEN
NE ANLIYORSUN ?

VALLA ,
NASIL ANLATSAM
HOCAM !
KAFAMI KARIŞTIRAN
BİR DURUM VAR.
ÖRNEK VERSEM
OLUR MU ACABA ?

MUŞUL

Taoculuk

Taoculuk

- ✓ Taoculuğa göre dış dünyadaki nesnelere, gerçekte yoktur.
- ✓ Varlıklar, çelişkilerle ve karşıtlıklarla doludur.
- ✓ Her şey aldatıcı bir görünüşten ibarettir.

Lao Tseu

- Her şey, "Tao" dur.
- Tao, evrenin düzenidir. Cisimsizdir, algılanamaz ve anlaşılamaz.
- Varlığı yokluğa indirgediği, varlığı kabul etmediği için Tao felsefesi nihilizm içinde ele alınır.

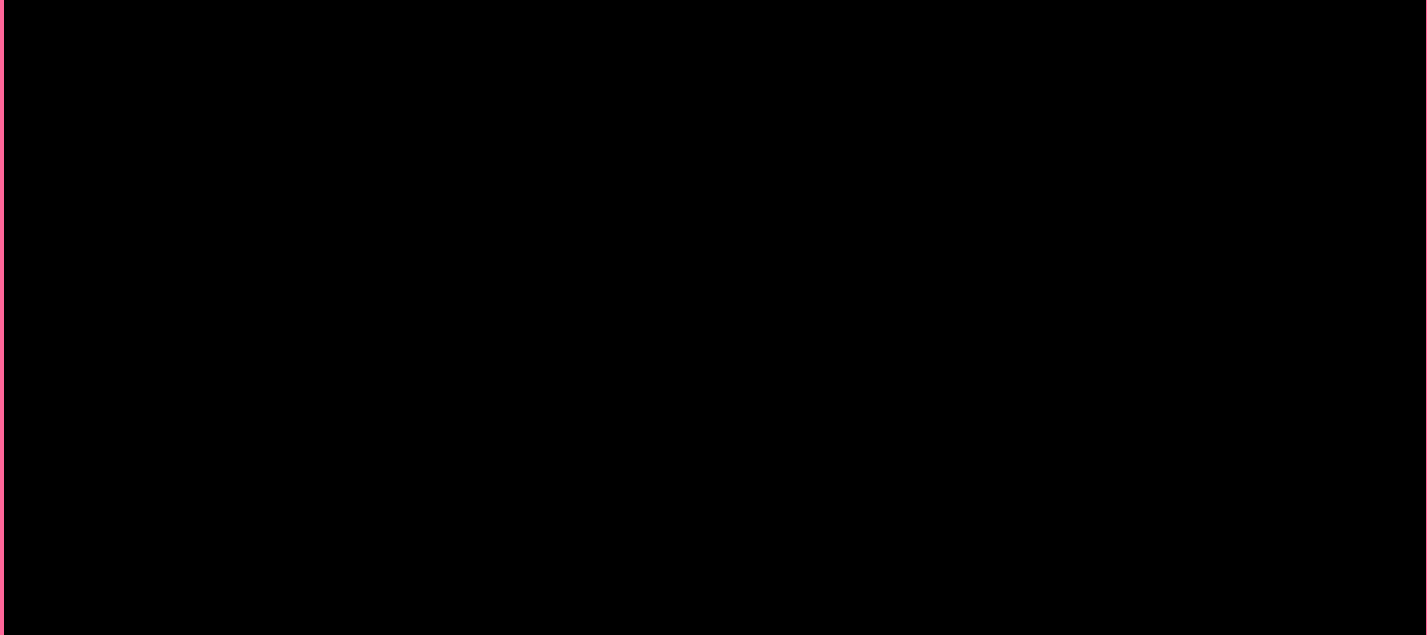

Realizm (Gerçekçilik)

Sujeden bağımsız bir gerçekliğin bulunduğunu ve bu dünyanın bilgisine ulaşılacağını savunan öğretidir.

Varlık vardır anlayışı realizmdir. Realizm varlığın insan bilincinin dışında insan bilincinden bağımsız olarak var olduğunu savunur. Realizme göre dış dünya bizden bağımsız olarak vardır.

Var olan nesnel olandır, duyu organları aracılığıyla algılanabilir olandır.

"Ya ümitsizsiniz. Ya da ümit sizsiniz.
Ya çaresizsiniz. Ya da çare sizsiniz" (Behcet Necatigil)

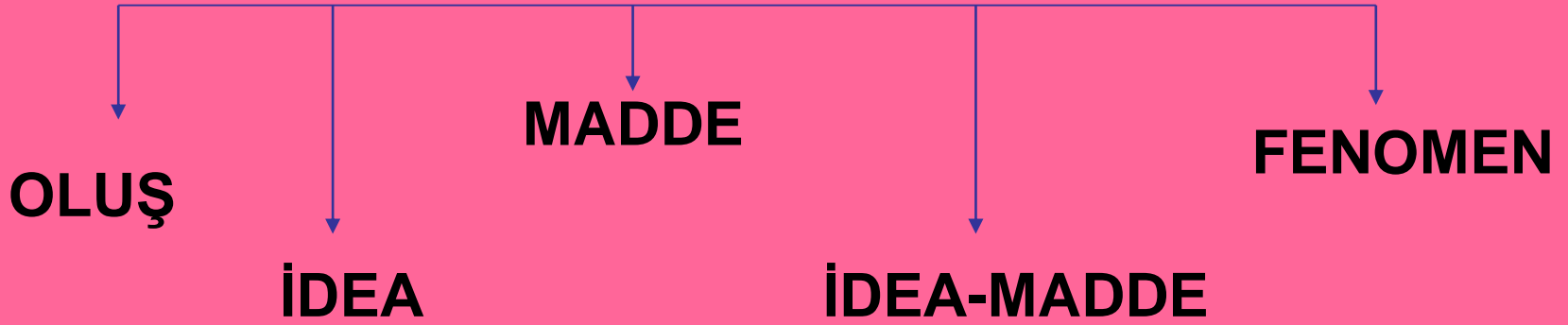

Varlığın Ne Olduğu Problemi

Varlığın var olduğunu kabul eden realist filozoflar, varlığın ne olduğuna ilişkin farklı yaklaşımlar içinde bulunmuşlardır.

Varlığın Ne Olduğu İlişkin Yaklaşımlar

1)Varlığı “**Oluş**” Olarak Kabul Etme

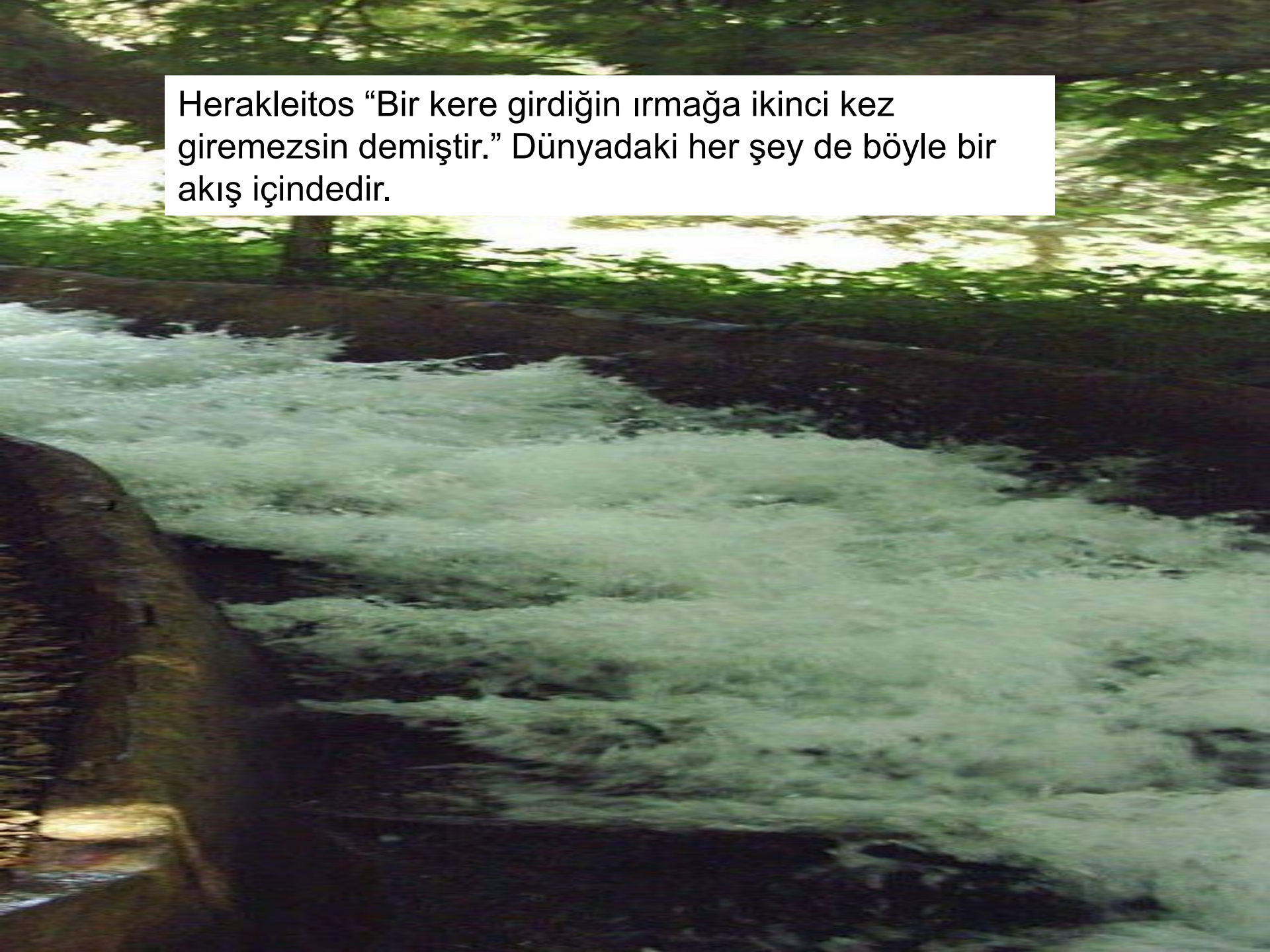
- Varlığın sürekli değişme süreci içinde olduğunu savunan yaklaşımdır.
- Bu yaklaşımın ilk temsilcileri,
Herakleitos, Weiteheat

Herakleitos

- ✓ Doğada bir savaş ve mücadele vardır.
- ✓ Doğada zıt güçler arasındaki çatışma, varlığın işleyişinde değişime neden olmaktadır.
- ✓ Değişim, yasadışı, gelişigüzel değildir.
- ✓ Doğadaki değişim, bir yasaya ve evreni yöneten Tanrısal akla 'logos'a göre gerçekleşen bir süreçtir.

Herakleitos “Bir kere girdiğin ırmağa ikinci kez giremezsin demiştir.” Dünyadaki her şey de böyle bir akış içindedir.

Varlık Oluştur

Herakleitos(M.Ö 540-480) 'a göre hiç bir şey kendisiyle özdeş kalmaz. Her şey değişir ve gelişip geçer. Farklı varlıklar ve biçimler birbirini ardınca ortaya çıkar ve kaybolur. Yaşamdan ölüm, ölümden yaşam doğar. (Karşıtların birliği)

Örneğin; yaşam, dişi ile erkekten gelir; otun yok olması, koyunun yaşamasını sağlar. Oluş (canlı-cansız, iyi-kötü gibi) karşıtların çatışmasının bir sonucudur."

Herakleitos'un temel önermesi; 'Her şey akar, aynı ırmağa ikikez girilemez. Çünkü her girişinde üzerinden yeni sular geçer.' olmuştur.

Whitehead

- ✓ Evrenin akıp geçmekte oluşundan başka temel bir doğru yoktur.
- ✓ Değişme ve akış doğrultularını belirleyen iki temel ilke, yaratıcılık ve sürekliliktir.

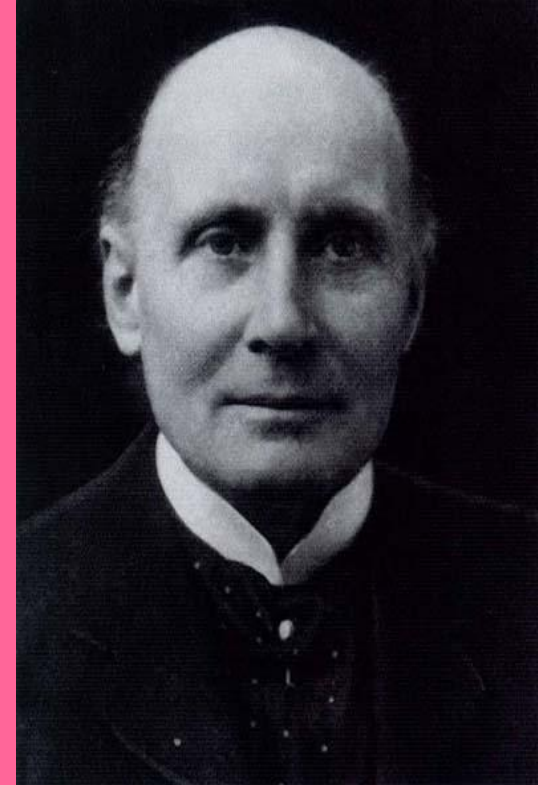
Varlığı oluş olarak niteleyen başka bir filozof A.Whitehead

20. yüzyılın 'oluş filozofu' diye anılan düşünürü **A.Whitehead** (1861-1947)dir. Whitehead, dünyada sürekli bir oluş görür: **Var olan her şey olmaktadır.**

Örneğin bir elma önce yeşildir, sonra kızarır ya da sararır.

Dünyada yeniyeye, yenilenmeye doğru bir eğilim vardır. Ama bu oluşun arkasında bir güç bulunur.

O'na göre **her varlık var olabilmek için başka bir varlığa muhtaçtır.** Böylece evren bir canlı "oluş" olarak varlığını sürdürür Whitehead'buna '**yaratıcılık**' adını verir.

2)Varlığı “İdea” Olarak Kabul Etme

- Varlığı ideaya yani düşünceye indirgeyen yaklaşıma **idealizm (düşüncecilik)** denir.
- Bu yaklaşıma göre gerçek varlık, düşünsel olandır. Madde hayaldir, geçicidir e ancak düşünceye bağlı olarak vardır.
- Bu yaklaşımın temsilcileri: **Platon, Aristoteles, Farabi, Hegel'dir**

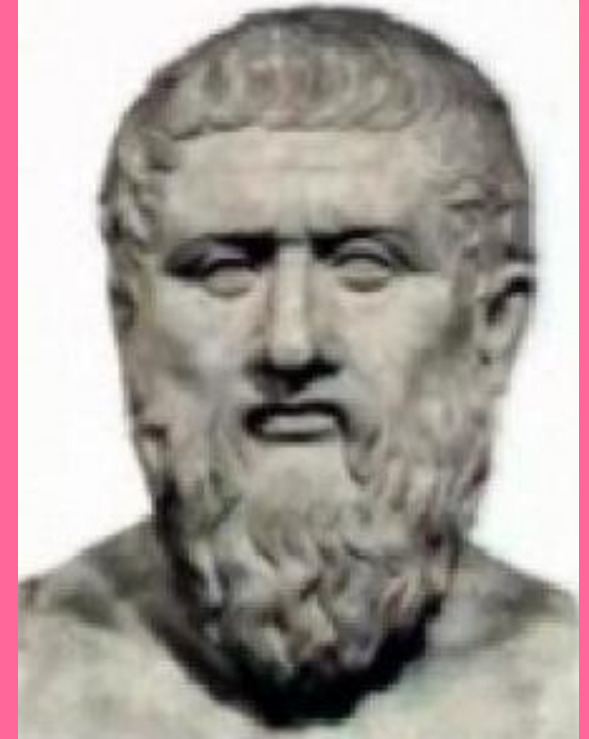

Platon

✓ Gerek varlık,
idea'lardır.

✓ Duyularla algılanan tek
tek varlıklar ise ideadan
aldıkları pay oranında
vardır.

✓ İdea mutlak, duyusal
nesnelere ise geçicidir.

FELSEFE ÖĞRETMENİ
NURİ BEY!
GÖRSELLİĞİNDEN
YARARLANARAK
EK İŞ YAPIYOR!

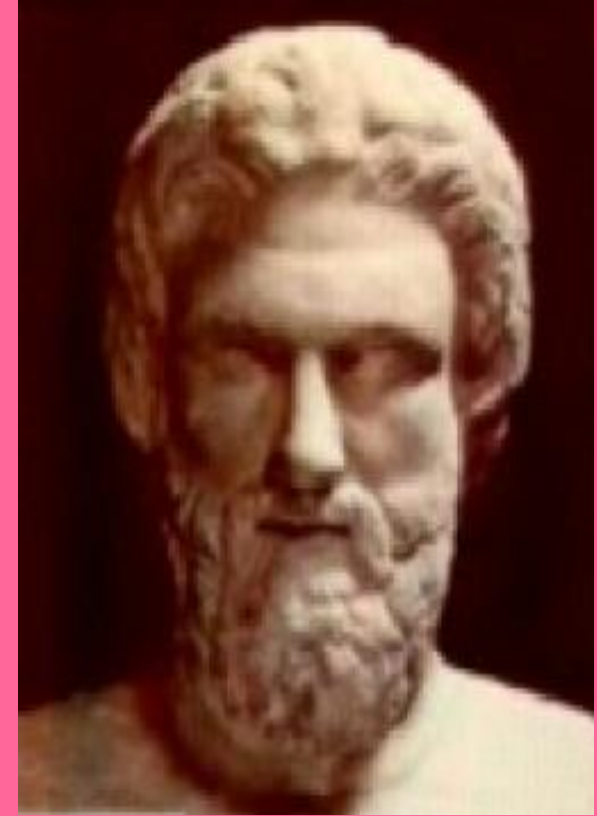
PLATON
AŞKINA
YARDIM!

MUŞUL

Aristoteles

- Bu dünyada var olan her şey, form kazanmış maddedir.
- Madde ancak formu ile var olur.
- Varlık, kavramsal değil oluş halindeki geçekliktir.
- Oluşu sağlayan dört neden; madde, form, hareket ettirici ve ereksel nedenlerdir.

Farabi

➤ Varlık, özü bakımından ikiye ayrılır:

- Olanaklı varlık
- Zorunlu varlık

- Zorunlu varlık kendi kendinin nedenidir.
- Bütün varlıklar bir ilk nedene götürülebilir. Bu neden **Tanrı**'dir.

F. Hegel

- Tüm gerçekliğin kendinden çıktığı düşünsel nitelikte bir **ilk neden** (geist, mutlak akıl, tin) vardır.
- Varlık dünyası **mutlak tin**'in diyalektik bir süreçte ilerlemesinin ürünüdür.

DOKUNMANIN GÜCÜ (Yaşanmış bir hikayedir)

Britanya 'da Dünya'ya gelen ikizlerin inanılmaz hikayesi;

Doktorların aralarından birinin yaşama şansı olmadığına karar vermesiyle başladı. İkizler önce ayrı ayrı kuvözlere konuldu. Ancak aynı hastanedeki "kural tanımaz" bir hemşire, iki kardeşi aynı kuvöze koydu.

Sağlıklı olan bebek, içgüdüsel bir şekilde ölümü bekleyen kardeşine sarıldı.

Bu sarılışın etkisiyle hayatından ümit kesilen kardeşin kalp atışları ve vücut ısısı normale döndü.

Britanya'da minik bir bebek, "yaşamaz" denilen ikizine sarılarak hayat fonksiyonlarının düzelmesini sağladı. Sizlerinde sevdiklerinize bol bol sarılmayı unutmamanız dileklerimle...

3)Varlığı “Madde”Olarak Kabul Etme

Bu yaklaşıma göre tüm varlıklar, maddesel bir tözden meydana gelmiştir ve düşünce maddenin bir yansımasıdır.

➤ Bu yaklaşımın temsilcileri Demokritos, T.Hobbes, La Mettrie ve K. Mar'tır.

Varlık Maddedir

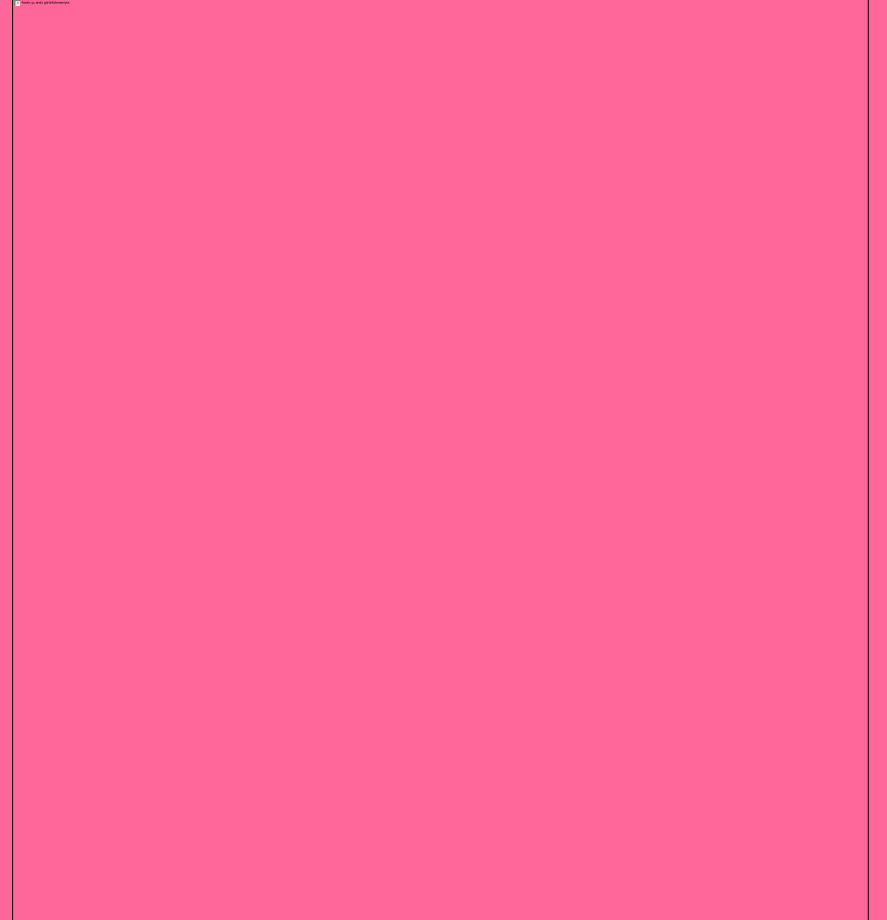
- Varlığın, var olanın ancak maddi olabileceği, maddi varlık dışında bir varlık bulunmadığı öne süren görüşe **materyalizm** (maddecilik) adı verilir

Felsefe tarihi incelendiğinde,materyalizmin ilk örneklerinden biri olarak,ilk Çağda **Demokritos** (M.Ö460-370)un atom öğretisi görürüz.

Demokritos

Demokritos: Var olan her şeyi sonsuz sayıda atoma ayırmıştır. Her şey atomların birbirlerine çarpması sonucunda, mekanik bir zorunlulukla oluşur. Atomlar belli bir sıra ile birleşerek veya ayrılarak varlıkları oluşturur.

La Mettrie

- ❖ Maddeden bağımsız bir ruhtan söz edilmez
- ❖ Tüm varlık süreçleri organik yaşamın ürünüdür.
- ❖ İnsan evrimsel gelişimin mükemmel bir ürünüdür.

T. Hobbes

Evrende yalnızca madde vardır.

- **Madde, mekanik yasalara göre diğer varlıkları meydana getirir.**

Varlık cisimlerden oluşmuştur.

Hobbes cisimleri;

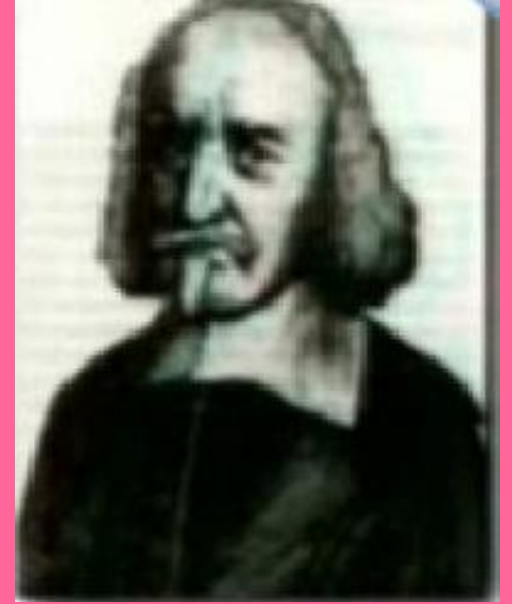
a) Doğal cisimler

b) Yapay (Suni) cisimler

c) Toplumsal cisimler olarak sınıflandırılır.

Felsefe bu cisimlerin tümünü konu almalıdır.

Ruh, beynin fonksiyonudur.

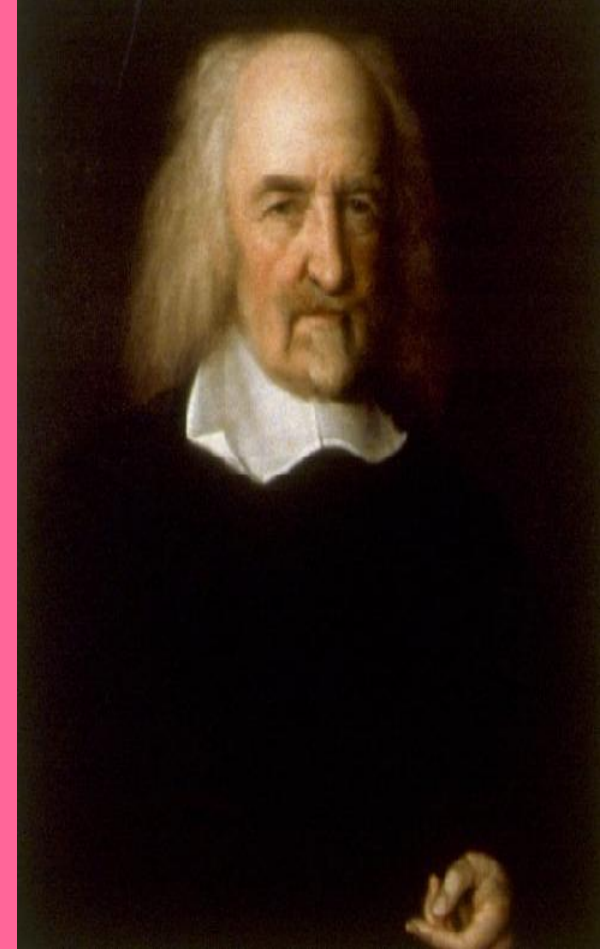
T. Hobbes

Hobbes'a göre (1588-1679) her varlık cisimdir ve cisimdeki her olay bir harekettir.

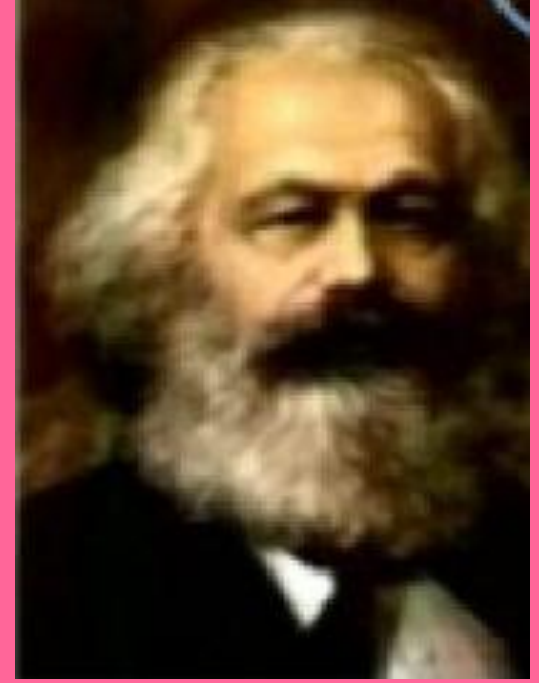
Ruh da bir cisim olduğuna göre, algılarımızın, duyularımızın, düşünmemizin, temelinde cisimsel, maddi hareketler vardır.

Hobbes, gerçekten var olanın yer kaplayan cisim ya da madde olduğuna inandığı için bir materyalisttir.

Hobbes

K. Marx

Evren sürekli değişim içindeki maddesel bir yapıdır.

- Değişim evrimsel değil, devrimseldir.
- Maddenin deęişimi **diyalektik** bir süreçte olur

K.Marx

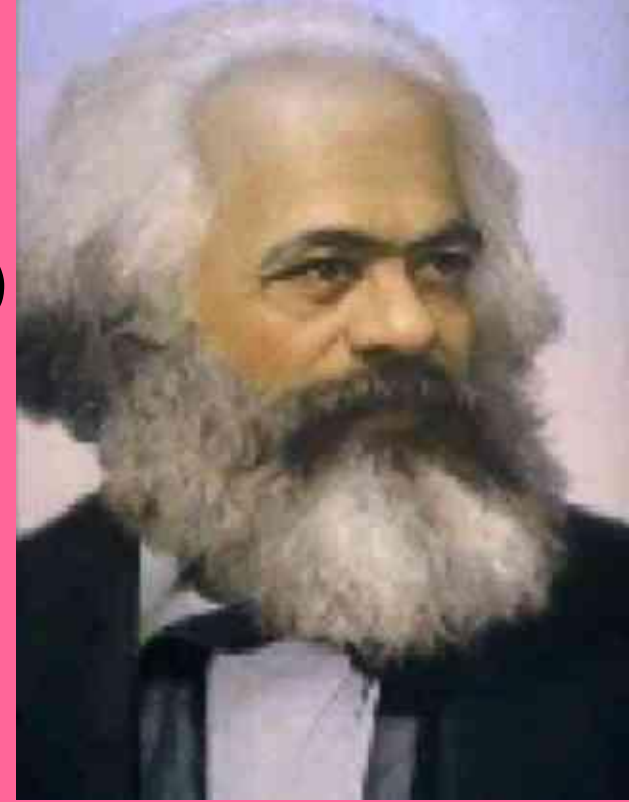
Marks: Evrendeki hareket ve değişme maddeden başka bir şey değildir. Ona göre madde biçim değiştirir. Tüm değişmelerin temelinde karşıtlık ve çatışma vardır.

Düşünce, maddeden sonra gelen ve ona bağlı olan varlıktır.

19.yüzyılda yaşayan K.Marx(1818-1883) varlığı madde olarak kabul eden görüşün temsilcisidir.

Marx Hegel'in diyalektik görüşünden hareket eder. Ama ona göre, Hegel'in diyalektiği başaşağı durmakta ve ayakları üzerinde durdurulması

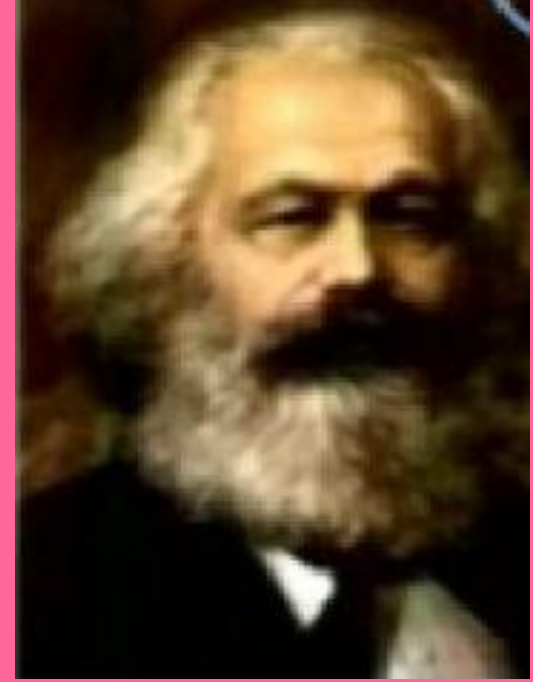
K.Marx

K. Marx

Diyalektik
maddeciliğin ilkeleri

- Bütünsellik
- Değişme
- Nicel değişmeden nitel değişmeye geçiş
- Gelişme
- Aşma

4)Varlığı “Hem Madde Hem Düşünce”Olarak Kabul Etme

- ✓Varlığın özce, yapıca birbirinden farklı iki tözden oluştuğunu savunan yaklaşımdır.
- ✓Varlığı iki töze dayandırmak “düalizm”dir.
- ✓Temsilcisi R.Descartes'dır.

Descartes

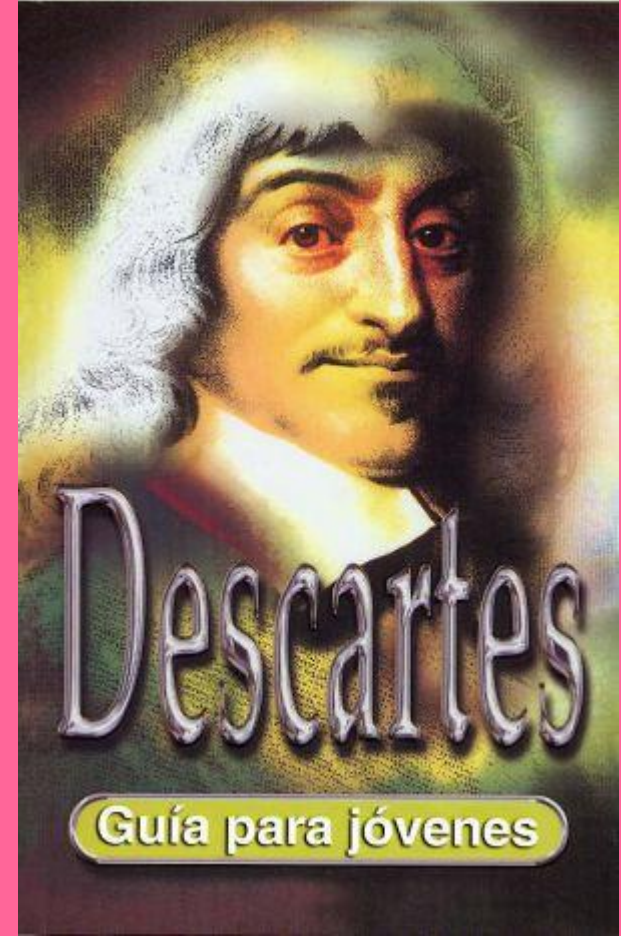
- Varlığın iki tözü
"ruh" ve "madde"dir.
- Ruhun niteliği düşünme,
maddenin niteliği yer kaplamadır.
- Ruh ve madde karşılıklı olarak
birbirini etkileyen ancak bağımsız
olan iki ayrı tözdür

Varlığı Hem “Düşünce” Hem “Madde” Kabul Edenler

Descartes ve Kartezyenler
(temelde Descartes'in
Düşüncelerini benimseyen
filozoflar)düalist filozoflardır.

Descartes'e göre insan, iki temel
Tözdenoluşur.Ruh(bilinç)ve(beden).
Varlığın temeline hem maddeyi hem
de düşünceyi koyduğu için Descartes
düalist bir filozoftur. Bunlar arasında
hiç bir birleşme noktası yoktur.
Yalnızca insanda bir araya gelirler.
Düalizm, varlıkta daima iki prensibin
varlığını kabul eder.

5)Varlığı“Fenomen”Olarak Kabul Etme

- Tek gerçeklik fenomendir.
- Fenomen, insanın bilme yeteneğinin kaynağında bulunan bilincin belirlediği varlıktır.
- Temsilcisi, E.Husserl

E. Husserl

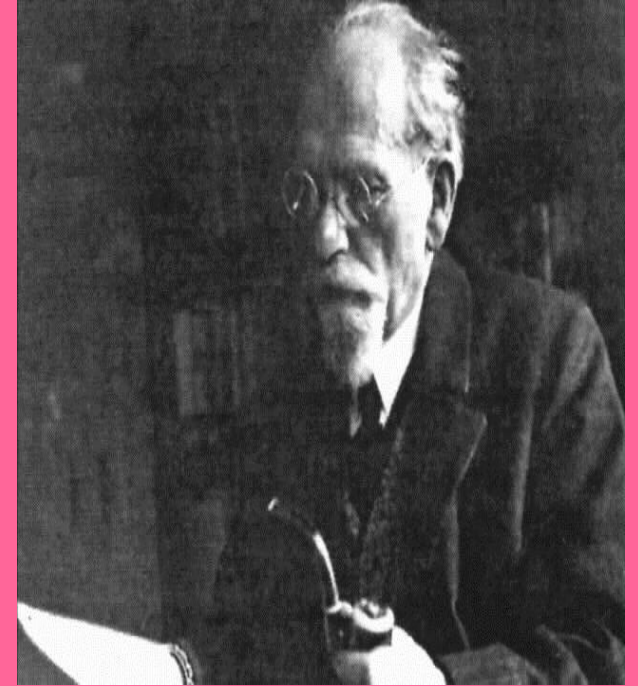
- Fenomen düşünce yoluyla görülen nesnelere özleridir.
- Buna göre gerçekliğin kendiliğindenliği yoktur.
- Gerçeklik yalnızca bilincine varılan şeydir.

Varlığı “Fenomen” Olarak Kabul Edenler

İnsan zihninden tam anlamıyla bağımsız olmayan bir varlık alanı vardır; insan bu varlık alanını bilebilir. İnsanın bilinci tarafından belirlenen bu varlığa “fenomen” denilmektedir. Fenomen, insana görün-düğü şekliyle varlıktır. Fenomene, Husserl'in “özü görme” denilen yöntemiyle ulaşılabilir.

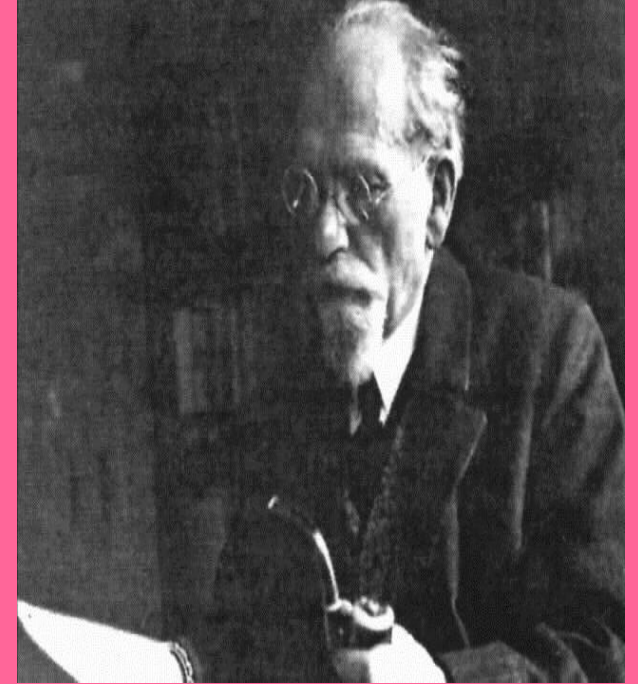
Husserl: Var olanın yalnızca fenomenler olduğunu söyler. Bu fenomenin insan bilinci tarafından bilinebileceğini savunur.

Varlığı “Fenomen” Olarak Kabul Edenler

E. Husserl (1859-1938)'e göre fenomenolojinin işi, pozitivistin yaptığı gibi duyuların tekil verilerini incelemek değildir. Nesnelere genel olanı düşünce yoluyla görmektir. Fenomenoloji duyu deneyiyle ulaştığımız nesnelere çok başka bir şekilde, nesnelere özüyle ilgilidir. Her tek nesnenin (duyusal ya da düşünsel) kendisini o nesne yapan ve doğrudan kavranması gereken bir öz taşır. Bu öze ise duyu deneyinden farklı bir deneyle, Husserl'in 'özünü görme' dediği deneyle ulaşılır.

Örneğin fenomenoloji 'insan'ı ele aldığı anda 'insandan' dan, duyular aracılığıyla algıladığımız tekleri (zenci, kadın, çocuk ya da yaşlı) değil, düşünsel olarak kavradığımız 'insan' özünü anlamaktadır

Ya olduđun gibi gorn, ya gorndđn gibi ol...

Bu adam sizce neyin peşinde? Karikatür

Görünende bu bir heykeltıraş ve taşı oyuyor... Taşı yuvarlak hale getiriyor. Ama neden? Bu adamın bir amacı var ve heykeltıraş da değil. Bilin bakalım bu adamın derdi ne?

